

1. Vistvænni tískuiðnaður

DSU, AUF, Demarinuoret

Nú á tímum er tískuiðnaðurinn meðal þess sem veldur hvað mestu álagi á loftslagið. Of oft er fatnaður framleiddur af lélegum gæðum með það fyrir augum að hann slitni hratt, en það ýtir undir neyslu og eykur hagnað atvinnugreinarinnar. Þetta leiðir til þess að allt að 660 þúsund tonn af fatnaði eru brennd í Evrópu á hverju ári. Þetta gerist vegna þess að neyslumeningin breytist svo ört að verslanir ná ekki að selja allar vörur áður en nýir straumar segja til um hvað eigi að vera á hillunum, og einnig vegna þess að slitin föt þykja óhæf til notkunar.

Á sama tíma er árleg fataneysla Norðurlandabúa meiri en heimsmeðaltalið, sem gerir okkur að einum stærsta neytendahópnum. Þess vegna er brýn þörf á norrænum samningi um vistvænan og sjálfbæran tískuiðnað.

Neytendur þurfa að geta séð hvort föt eru framleidd úr ábyrgum og sjálfbærum efnum til að taka upplýstar ákvarðanir um neyslu sína. Of oft veldur grænþvottur og villandi markaðssetning því að neytendur kaupa vörur og auka neyslu sína sem þeir hefðu annars ekki valið.

UNR leggur til að Norðurlandaráð beiti sér fyrir því að:

- innleiða bann við brennslu fatnaðar á Norðurlöndum;
- fjármagna rannsóknir á endurunnum textíl;
- herða aðgerðir gegn grænþvotti og villandi markaðssetningu fataiðnaðarins;
- banna auglýsingar á skynditísku.

12. Engar aðgerðir án samþykkis

Ung Vinstri Græn, Sosialistisk Ungdom, Vasemmistonuoret, Rød-Grøn Ungdom, Unga Tjóðveldi, Inuusuttut Ataqatigiit

Fosen-málið, þar sem hæstiréttur Noregs úrskurðaði að bygging vindmylla á hreindýraræktarlandi í Fosen bryti gegn réttindum Sama, varpaði ljósi á mikilvægi langvarandi baráttu fyrir réttindum frumbyggja í Sápmi. Þetta mál er aðeins ein birtingarmynd þess hvernig slík uppbygging á landi Sama getur brotið gegn réttindum þeirra, menningararfi, lífsviðurværi og umhverfi.

Þó Fosen-málið hafi fengið mikla athygli eru ótal önnur mál sem fá ekki sömu athygli. Í Sápmi eru ný verkefni samþykkt og sett af stað án samráðs við Sama og jafnvel þegar samráð er haft er sjónarhorn þeirra oft hunsað. Afleiðingin er sú að samísk samfélög eru ítrekað látin berjast fyrir varðveislu lands síns og hefða.

Til að tryggja að framtíð Sápmi og réttindi Sama séu virt er brýn þörf á heildstæðu kortlagningarverkefni þar sem svæði sem skipta máli fyrir menningarvenjur og lífsviðurværi Samí eru skilgreind á skýran hátt. Kortlagningin ætti að fara fram í fullu samstarfi við Sama og skýrt ætti að vera hvar ekki ætti að fara í ný verkefni. Með því að skilgreina þessi svæði á skýran hátt er hægt að koma í veg fyrir að átök eins og Fosen eigi sér stað í framtíðinni.

Því ætti Norðurlandaráð að:

- Setja af stað kortlagningarverkefni af Sápmi eins og lýst er hér að ofan í samráði við Sama.
- Tryggja að kortlagningin sé framkvæmd í nánu samstarfi við Sama, þannig að sjónarhorn þeirra sé virt.
- Krafist verði að kortlagningin liggja fyrir áður en nýjar framkvæmdir hefjast í Sápmi.

13. Olíulausar Norðurslóðir

Ung Vinstri Græn, Sosialistisk Ungdom, Vasemmistonuoret, Rød-Grøn Ungdom, Unga Tjóðveldi, Inuusuttut Ataqatigiit

Norðurslóðir verða fyrir meiri áhrifum loftslagsbreytinga en flest önnur svæði jarðar. Norðurslóðir frammi fyrir stórum áskorunum vegna hækkandi hitastigs og þegar jöklar bráðna afhjúpast ný svæði sem geta hugsanlega innihaldið olíulindir. Freistingin að nýta þessar auðlindir til jarðefnaeldsneytis getur aukið loftslagsvandann og valdið enn frekari eyðileggingu á svæðum sem þegar eru á barmi umhverfishruns.

Í ljósi þessa er ákall eftir að Norðurskautssvæðið verði olíulaust. Í stað þess að leita að olíu eða bora eftir henni á þessum viðkvæmu vistkerfum ættu norðurskautsþjóðirnar að setja sjálfbærni í forgang og útiloka olíuleit með öllu. Með slíkri skuldbindingu getum við varðveitt einstök vistkerfi fyrir komandi kynslóðir.

Þess vegna ættu Norðurlöndin að:

- Skuldbinda sig til að Norðurslóðir leggi bann við olíuleit
- Banni olíuleit innan Norðurslóðum í sínum löndum

14. Banna auglýsingar á jarðefnaeldsneyti

Ung Vinstri Græn, Sosialistisk Ungdom, Vasemmistonuoret, Rød-Grøn Ungdom, Unga Tjóðveldi, Inuusuttut Ataqatigiit

Loftslagsváin krefst tafarlausra aðgerða til að draga úr losun gróðurhúsalofttegunda og hraða orkuskiptum yfir í sjálfbæra orkugjafa. Á undanförunum árum hefur António Guterres, aðalritari Sameinuðu þjóðanna, ítrekað hvatt ríki til að banna auglýsingar olíufyrirtækja sem og hvatt fjölmiðla og samfélagsmiðla fyrirtæki til að hætta að birta auglýsingar á jarðefnaeldsneyti.

Markaðssetning jarðefnaeldsneytis svipar til tóbaksiðnaðinn áður fyrr – að hylma yfir skaðsemi vöru sem veldur óbætanlegu tjóni. Lönd víðsvegar um heim hafa bannað auglýsingar á tóbaki með þeim rökum að slíkar auglýsingar ýti undir neyslu sem hefur alvarlegar heilsufarslegar afleiðingar. Jarðefnaeldsneyti er um þessar mundir ein helsta ógnin við loftslag jarðar. WHO reiknar með 250.000 viðbótardauðsföllum árlega frá og með árinu 2030 vegna hamfarahlýnunar. Auglýsingar á jarðefnaeldsneyti viðhalda og jafnvel auka notkun á þessum skaðlegu orkugjöfum.

Bann við auglýsingum á jarðefnaeldsneyti væri þannig til þess fallið að vinna gegn normalísingu á neyslu væri þannig liður í þeirri hugarfarsbreytingu sem er grundvöllur að kolefnishlutlausri og lífvænlegri framtíð.

Því ættu Norðurlöndin að:

- Banna auglýsingar á jarðefnaeldsneyti og vörum sem tengjast framleiðslu og notkun slíkra orkugjafa. Bannið taki til allra tegunda auglýsinga á jarðefnaeldsneyti ásamt vörum og þjónustu sem notast við slíka orkugjafa í miklum mæli.

16. Koma í veg fyrir hægfara dauða líffræðilegrar fjölbreytni á Norðurlöndum

SNUS

Náttúra og líffræðileg fjölbreytni Norðurlanda er í bráðri hættu. Efla þarf norrænt samstarf til að stuðla að sjálfbærri og fjölbreyttri framtíð norrænnar náttúru. SNUS viðurkennir að verndun líffræðilegrar fjölbreytni er alþjóðlegt verkefni sem krefst samvinnu yfir landamæri. Samkvæmt skýrslu Sameinuðu þjóðanna um líffræðilega fjölbreytni og vistkerfaþjónustu frá 2019 eru allt að ein milljón tegunda í útrýmingarhættu af manna völdum. Til að skýra þessar miklu áskoranir og koma í veg fyrir hnignun umhverfisins þarf meiri samhæfingu, samstarf og aðgerðir en hingað til þvert á landamæri Norðurlandanna. Norðurlöndin eiga sameiginlegan náttúruarf og standa frammi fyrir svipuðum ógnum við líffræðilegri fjölbreytni og því skiptir öflugt norrænt samstarf sköpum til að ná sjálfbærum lausnum.

SNUS vill beita sér fyrir sameiginlegri norrænni nálgun við stjórnun rándýrastofna. Samkvæmt Norrænu ráðherranefndinni fara um 10% af úlfastofninum árlega yfir landamæri Skandinavíu. Lífslíkur rándýra kalla á samstarf um verndun líffræðilegrar fjölbreytni sem felur í sér breytta nálgun varðandi verndun líffræðilegrar fjölbreytni, umhverfissjónarmið og tegundafjölbreytni. Stofna ber norræna ráðgjafarnefnd um rándýrastofna, skipaða sérfræðingum eins og líffræðingum og lögfræðingum, til að semja sameiginlegar leiðbeiningar um varðveislu, vernd og jafnvægi rándýrastofna. Í því felst samhæfing rannsókna og miðlun þekkingar og reynslu milli landa.

Norrænt samstarf á þessu sviði mun ekki aðeins stuðla að sjálfbærri stjórn rándýrastofna, heldur einnig virða þarfir nærsamfélaga og stuðla að varðveislu vistkerfanna. SNUS lítur á þetta sem dæmi um hvernig norræn samstaða getur leitt til aðgerða til að varðveita einstaka náttúru.

Við leggjum til:

- að sett verði á laggimar norræn ráðgjafarnefnd um rándýrastofna, skipuð sérfræðingum, svo sem líffræðingum og lögfræðingum;
- að unnið verði að sameiginlegri norrænni stjórn rándýrastofna með því að semja sameiginlegar leiðbeiningar og stefnuáætlanir;
- að samhæfing rannsókna á rándýrastofnum verði aukin með því að miðla þekkingu og bestu starfsvenjum milli landa;
- að unnið verði saman að því sameiginlega markmiði að tryggja að rándýr eigi örugga og sjálfbæra framtíð með því að vernda náttúruleg búsvæði þeirra og auðlindir.

26. Verndun norrænnar náttúru

Unga socialdemokrater i Finland

Danskir laufskógar, íslenskar freðmýrar og fjalllendi og vatnsföll Skandinavíuskaga; náttúra Norðurlanda er fjölbreytt og ómetanleg fyrir líffræðilega fjölbreytni jarðar. Norðurlöndin þurfa að þróa samstarf sín á milli til að vernda náttúruna á áhrifaríkari hátt en nú er gert.

Núverandi umhverfisstefna nægir ekki til að forðast þá vistkreppu sem Norðurlöndin standa frammi fyrir. Farm Bird Index (FBI), sem notað er til að mæla líffræðilega fjölbreytni, sýnir að talan á Norðurlöndum hefur fallið um helming miðað við miðjan tíunda áratuginn. Auk hnignunar líffræðilegrar fjölbreytni hafa öll Norðurlöndin orðið fyrir áhrifum hnattrænna fyrirbæra eins og loftslagsbreytinga og mengunar vatnsfalla.

UNR hvetur öll Norðurlöndin til eiga virkt og nýstárlegt samstarf um umhverfisvernd. Norðurlandaráð ungliða krefst norrænnar samstöðu

- um að vernda hafið og vatnsföll, einkum að bregðast við umfangsmikilli mengun Eystrasaltsins;
- um að vernda svæði sem ná yfir landamæri með því að skipuleggja einnig náttúruverndarsvæði sem ná yfir landamæri;
- í norrænum náttúruvannsóknnum þannig að tryggt sé nægilegt fjármagn til rannsókna á norrænni náttúru og umhverfi.

29. Hætta notkun vothreinsibúnaður í opnu ferli (OLS)

Suomen Kristillisdemokraattiset (KD) Nuoret

Hætta notkun vothreinsibúnaður í opnu ferli

Vothreinsibúnaður í opnu ferli (Open Loop Scrubbing [OLS]) er aðallega notaður í siglingum. Skip með OLS-kerfi nota sjó sem hvarfast við brennisteinsoxíð í útblæstri og breytir því í brennisteinssýru. Mengað vatnið er síðan losað út í sjóinn, sem veldur súrnun sjávar og skemmdum á lífríki hafsins.

Með þessum búnaði kemur mengun sjávar í staðinn fyrir loftmengun. Til eru útblásturshreinsikerfi sem valda ekki mengun. OLS er því tækni sem ætti að heyra sögunni til.

Þess vegna er lagt til:

- að Norðurlandaráð vinni að því að hætta notkun vothreinsibúnaðar í opnu ferli (OLS).

For late resolutions to be considered, two-thirds of the session must vote in favour of accepting them for consideration.

33. Betri, ódýrari og vistvænni samgöngur milli Norðurlandanna

Ung vinstri græn, Sosialistisk Ungdom, Vasemmistonuoret, Rød-Grøn Ungdom, Unga Tjóðveldi, Inuusuttut Ataqatigiit

Almenningssamgöngur tengja saman þéttbýli og dreifbýli með öflugum neti strætisvagna, jarðlesta og járnbrauta sem gerir fólki, óháð fjárhag eða líkamlegu atgervi, kleift að komast leiðar sinnar dags daglega, án þess að valda álagi á loftslag og umhverfi.

Almenningssamgöngur standa aftur á móti frammi fyrir gífurlegum áskorunum. Hækkun fargjalda, færri ferðir og leiðir sem felldar eru niður torvelða almenningi að velja sjálfbæra samgöngukosti.

Við þurfum að standa saman til að bjarga almenningssamgöngum á Norðurlöndum og þróa þær með því að gera þær betri, ódýrari og umhverfisvænni. Þær þurfa ekki aðeins að tengja þéttbýli og dreifbýli, fjárhagslegan mun eða líkamlegar þarfir, heldur einnig að tengja Norðurlöndin yfir landamæri.

UNR mun vinna að því að:

- þróa sameiginlega norræna aðgerðaáætlun fyrir umskipti í almenningssamgöngum á Norðurlöndum með það fyrir augum að þær verði loftslags- og umhverfisvænar;
- tryggja góðar járnbrautarsamgöngur milli Norðurlanda;
- tryggja að almenningssamgöngur á Norðurlöndum séu aðgengilegar og reglulegar fyrir íbúa dreifbýlisins;
- innleiða einn farmiða sem veitir ókeypis aðgang að almenningssamgöngum þvert á Norðurlönd. Miðinn ætti að vera á viðráðanlegu verði fyrir alla, óháð fjárhag.